

**ETNOLOGIJA
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**
str. 3

**PREDSTAVLJA-
MO VAM:
ZASLUŽNI
PROFESOR
DOKTOR
VANEK ŠIFTAR**
str. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. julija 1998 ❁ Leto VIII, št. 15

ČISTE LUTKE

Dva madžarska policaja se sprehajata po Budimpešti. K njima pristopi nek tujec pa ju vpraša: *Do you speak English?*... Policista krilita z rokami, da nič ne razumeta. Turist nato vpraša: *Sprechen Sie Deutsch?*... Zopet mahata, kakor dva utaplajoča se nesrečneža. *Parlez-vous francais?*... Razen spakovanja spet nič. Svetovni popotnik obupajoče zamahne in jadrno odpeketa. Nato se „ta“ pametnejši popraska po glavi in pravi svojemu stanovskemu kolegu: Ti, veš, da bi se vendarle tudi mi, policisti morali učiti kakšne tuje jezike!? Daj, no, mir! Ali nisi videl, koliko jih je govoril tale turist, pa mu cela stvar nič ni pomagala?!...

Novi notranji minister je pred svojim imenovanjem izjavil, da znotraj policije ne bo nobenih čistk. Čista stvar. Ta čas kar nekaj odžaganih generalov uprave za notranjo varnost resno razmišlja, da bi se bilo treba vpisati na jezikovne tečaje, ker pač ustreznih služb in nalog (gre za bivši državni in budimpeštanski vrh) tako ali tako ne bodo dobili. Nato pa jih bodo kar upokojili, saj so že kar „v letih“. Bivši državni poveljnik npr. ima že kar nekaj čez 40 let! Kakšno leto dni nazaj so ga ravno zato povišali v generala, ker je postal – po prejšnji „sečnji do čistega“ – šef „čiste“ madžarske policije. Isto velja za budimpeštanskega poveljnika. Njegov verjetni naslednik je „še“ polkovnik. Po imenovanju ga bo treba takoj povišati v generala. Generalno rečeno, tudi v mošnji bodo morali biti pravi denarci. Stari denarci (pokojnina) pa tudi ne ravno ddnarski.

Po bitki so *generali* vsi. Po volilnih bitkah *bodo* res *vs*i generali? Kdaj bodo *biti* vsi generali?

Čiste čistke?

Prejšnja vladna garnitura (socialisti, svobodni demokrati) že na samem začetku očita novim političnim veljakom, da pohlepno težijo po strašanski koncentraciji moči države. Med drugim s tem, da so milijardne sklade socialnega zavarovanja pod družbenim nadzorom pdržavili kar čez noč, da s t.i. močnim Kanclerstvom (Uradom ministrskega predsedni-

ka) poskušajo institucionalizirati neke vrste sodobni Politburo, ob katerem da bodo ministrstva le „podrejene partijske celice“, kako da bodo državna tožilstva opravljala nadzor nad strankami in civilnimi društvi, če bodo tožilstva pod vladno kontrolo itd. Vsi, ki so v opoziciji, rohnijo, kakšne vnebovpijoče krivice da se dogajajo demokraciji. Ko

pridejo na oblast in počnejo podobne reči kot njihovi predhodniki, in jih le-ti ostro napadajo, češ da nova oblast kar tepta demokracijo, sveto zatrjujejo, da je vsak njihov korak storjen v duhu zglodne zakonitosti.

Čestitke, ker so čiste čiste?

Strankarski veljaki mladih demokratov (Fidesz) so po volitvah odločno in užaljeno zavračali vsakršna ugibanja o veliki koaliciji z drugouvrščenimi socialisti, češ da „od ljudstva“ niso dobili pooblastila za tako sodelovanje.

V zadnjem času se politiki stranke, ki je dobila na volitvah približno en odstotek glasov (MDNP), med sabo kar bahajo, da bodo kmalu imeli ravno toliko državnih sekretarjev, podsekretarjev in podobnih visokih funkcionarjev kot njihova „matica“ z dvema odstotkoma glasov (MDF), ki jih je – kot odslužene trote – izvrгла iz svoje srede. Nasprotna stran zdaj sprašuje, ali je potemtakem „ljudstvo“ dalo pooblastila tistim, proti katerim je pretežna večina (97 %) glasovala z „ne“? Tistim torej, ki so bili tudi na prejšnjih volitvah (1994) hudo poraženi? In to med drugim zato, ker je njihova (Antalova, pozneje Borsova) vlada vodila pogubno zunanjo politiko? In da so zdaj izbrali ravno slednjega za glavnega svetovalca za nacionalno varnost, medtem ko je njihova protitrianonska politika ogrožala nacionalno varnost takratne Madžarske?...

Bojda si edino oblikovalci gumijastih lutk politikov manejo roke, da ne bo treba izdelovati toliko novih (še kako dragih) lutk. Da rahlo zaudarjajo po naftalinu? Nič ne dé. Malo jih očistijo – pa bo.

Čiste lutke.

Francek Mukič

Ob 90-letnici pisateljevega rojstva in 15. obletnici smrti

MIŠKO KRANJEC

Slovenski pripovednik Miško Kranjec je bil rojen v Veliki Polani (ali po pisateljevo Poljani) v Prekmurju 15. septembra 1908. leta, torej se bomo sredi meseca mihalščka tega leta spomnili 90-letnice njegovega rojstva in jo v njegovem rojstnem kraju tudi primerno proslavili. Rojen je bil v sicer revni družini, če gledamo gmotne razmere, a izredno bogati, če upoštevamo ljubezen in spoštovanje, ki sta vladala med nje člani, predvsem pa bogati po neki posebni sli po umetnosti, ki je izžarevala iz vseh Kranjcev, svoje najzlahtnejše izživetje pa dosegla v Miškovem književnem ustvarjanju.

Mladi Miško Kranjec je torej rasel v gmotni revščini in v duhovnem bogastvu, kar oboje je najbrže povzročilo, da se je začel umetniško udejstvovati, da je začel "pripovedovati dolge zgodbe", "peti dolge pripovedne pesmi" in "ri-

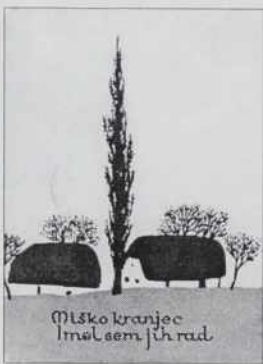

sati vsakovrstne prizore". Najzgodnejšemu otroštvu, ki ga je preživeljal med takratnimi polanskimi pasikami, na travnikih, v logih, ob jarkih in potokih in v katerem je sicer doživljal ljubezen staršev, a hkrati začel spoznavati njihovo siromaštvo, je sledil odhod v Ljubljano. Tu je začel pisati v marijaniški rokopišni list Izvir in spoznavati umetniško vredno slovensko literaturo. Svoj prvi tiskani sestavek, to je črtico **Prišoe je...**, je objavil v Kleklovih Novinah leta 1925.

Zaradi nasprotij, do katerih je prihajalo med njim in tistimi, ki so ga vzdrževali, je bil iz Marijanišča izključen. Zdaj se je ponovila slika iz zgodnjega otroštva: nazunaj je živel revno življenje, saj si je moral služiti kruh čisto sam (in to največ z instrukcijami ter s priložnostnim delom), navznoter pa ob branju Cankarjevih in mnogih drugih literarnih del izredno bogato. Pravzaprav se je že v tem času odločala njegova življenjska pot in ne šele na slavnosti, ki jo je že po kratkem času zapustil; spoznal je namreč, da je

njegovo pravo mesto v umetnosti, v slovenskem literarnem ustvarjanju. Na tem področju svojega dela pa je uspel tako, kot se to le malo komu posreči. Ko je študij slavistike opustil, se je za dalj časa vrnil v rodno Prekmurje,

kjer je v letih 1934-1935 urejal list Ljudsko pravico. V začetku druge svetovne vojne je bil najprej interniran v Srbijo, po vrnitvi iz nje je ilegalno deloval v domači pokrajini, leta 1944 pa odšel čez Muro v partizane. Po končani vojni je najprej zopet delal pri Ljudski pravici, bil nato direktor nekaterih založ-

niških ali časopisnih hiš v Ljubljani, ljudski poslanec in seveda predan književnik. Kot tak je tudi ostal vse do svoje smrti 8. junija 1983. Pred kratkim smo se potemtakem spominjali tudi 15-letnice njegove smrti in ob tej priliki na njegovi domačiji odprli muzej. Pokopan je na domačem - polanskem pokopališču.

Prvo večjo pozornost v slovenski literarni javnosti je Kranjec vzbudil leta 1930 z novelo **Smehljaj**. Že v njej, a tudi v svojih prvih samostojnih knjigah, npr. v povestih **Težaki**, **Življenje in Pesem ceste**, je pravzaprav nakazal tematiko, ki jo kasneje z nekaj izjemami oziroma odstopanji zasledujemo v skoraj vsem njegovem pisanju, prav gotovo pa v vseh delih, ki pri našem pisatelju pomenijo umetniške vrhove. Ti so: novele **Na valovih Mure**, **Kati Kustecova**, **Lepa Vida prekmurska** in še nekatere, **Povest o dobrih ljudeh** ter romani **Os življenja**, **Mladost v močvirju** in **Strici so mi povedali**.

V vseh omenjenih tekstih in v množici drugih, umetniško manj prepričljivih, se srečujemo s problematiko prekmurskega predvojnega življenja, z orisi Kranjčevega prekmurskega človeka in prekmurske ravnice ob reki Muri. Seveda so ob teh in takih delih nastajala tudi dela s predmetno in mestno tematiko ter tista s partizansko oziroma revolucionarno, vendar moramo za vsa ta druga poudariti, da pomenijo v slogovnem, estetskem in izpovednem pogledu manj pomemben ustvarjalni del Kranjčevega literarnega opusa, če jih primerjamo z onimi prvimi. Tudi nastajala so šele po letu 1945, ko naš pisec pogosto preskakuje z ene snovi na drugo, ko potemtakem pri njem ne najdemo več tiste enotnosti, tiste zaverovanosti v naše, v pokrajinsko, kot smo jo najdevali pred vojno.

Zdaj torej poleg že omenjene tematike opisuje še mestno življenje, npr. v romanu **Zgubljeni vera**, v gorenjski prostor poseže z deli **Macesni nad dolino**, **Mesec je doma na Bla-**

dovici in Ukradena ljubezen, v romanih **Pesem gora**, **Za svetlimi obzorji** in **Rdeči gardist** skuša prikazati osvobodilni boj oziroma v drugem revolucionarno vrenje v Prekmurju po prvi svetovni vojni itd. Seveda tudi teh in takih Kranjčevih del ne smemo podcenjevati, a pribiti je treba, da je naš pisec najmočnejši in najizvirnejši v prikazovanju malega prekmurskega človeka in prekmurske pokrajine. V svojih Katicah, Mankicah, Režonjih, Magdičih, Senčkih, Koštreih, Pückih in v še celi kopici drugih literarnih likov je opisal težek žitek naših ljudi - težakov, sezonskih delavcev, kmetov, obrtnikov, politikov in drugih - v desetletjih med obema vojnoma in v prvih letih po drugi svetovni vojni. Vsem je skupno njih hrepenenje po sreči, po človeka vrednem življenju. V značajih teh junakov spoznavamo pohlevnega, gostoljubnega, delavnega, skromnega, vrlega, preprostega prekmurskega človeka.

Tak človek, kakršnih je večina njegovih epskih likov, njegovih literarnih junakov, je bil tudi Miško Kranjec sam. Bil je skromen, pošten in odkrit do sebe, do svoje umetnosti in do ljudi. V razgovoru menda redkobeseden, odrezav, hudomušen, v pisanju ravno nasprotno - ves jezikan, včasih pregostobeseden, na mestih preveč razvlečen, a resen. Vedno je bil po svoje kritik starega, lažnega, krivičnega in pristaš novega, naprednega, pravičnega. Bil je eden najplodovitejših in zagotovo eden najboljših pripovednikov tega stoletja na Slovenskem. Zato je prav, da mu ob omenjenih dveh obletnicah izkažemo hvale in čast!

Jože Vugrinec

Štenjé

ZGODOVINSKE PRIPOVEJSTI

Ivan Pregelj (1883-1960) se je naraudo na Tolminskom, na slovenskem Primorskem. Včiu se je za dühovnika pa za škonika slovenskoga gezika. Biu je gimnazijski profesor v Gorici, Idriji, Kranji i Ljubljani.

V zgodovinskem romani (regény) *Tolminci* je piso o pavarской bojni (parasztfelkelés) iz leta 1713-1714. V romani *Plebanus Joannes* dühovnik pomaga svoji žlati, mladomi pojbi, ka se leko vci na Taljanskem. Pojep pa je velki falaut, ka zapela sirauto deklino Katrico. Deklina fotivko rodi, štera pa na kraci mrgé. Katrica pa naura grata. Falaut tó kaštigani bau, ka batežen grata na plüčaj, pa tó more mrejeti. Najbaugša novela Ivana

Preglja je *Matkova Tina*. Tina je paverska dekla, štera je zalüblena v voditela kmečkega upora (parasztfelkelés) Janeza Gradnika, od šteroga dejte čaka. Janeza so gospaudge zgrabili, pa ga škejo bujti. Tina odide za njim v Gorico, da bi ga oslejdjnim vidla. Njeno žmetno, križno paut dojspiše Pregelj. Tina domau po pauti rodi. Una margé, dejte pa živo os-tane.

Tina „Vstala je brez večerje, trezna in boječa se, polna hrepenenja, da bi še enkrat pred smrtjo videla svojega ženina Janeza Gradnika, od čigar ljubezni je bila sprejela, preden jo je vzel pred oltar. Zdaj je šla za župani in ključarji in je bila kakor blodna od sladke, prve pomladne noči in od te strašne skrivnosti, ki je v tisti uri stiskala duše vseh Tolminec od Trebušne in Šebrelj do Kobarida in Rut. Svoje težko materinsko telo je gnala v bolesti hrepenenja za ubogim, ki bo umrl v jutru, ko sine sonce, in ga bodo na tnalno vrgli in mu glavo odbili in roke in noge.

- O, Janez!

Šla je in si je kakor pela:

- Vzela bom tvojo glavo v naročje, poljubila bom roke in noge krvave in oči, da bo dete tvoje mir imelo v življenju in bo vedelo, kaj sem prestala...”

Marija Kozar

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKÍ UTRINKI

vsako drugo sredo ob 14.00 na
1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v sredo,

5. avgusta 1998.

Ponovitev v soboto,

8. avgusta, ob 9.15,

na 2. programu.

Etnologija Slovencev na Madžarskem

Pred kratkim je izšel prvi samostojni zvezek o etnologiji Slovencev na Madžarskem, ki vsebuje dva daljša prispevka o sezonskem zaposlovanju Slovencev iz okolice Monoštra in o Slovencih v vasi Tarany v Županiji Somogy. Publikacija je izšla pri Madžarskem etnološkem društvu, urednik serije je dr. Ernő Eperjessy, prvi zvezek je uredila etnologinja Muzeja Savaria, Marija Kozar.

“Četrto stoletje je že od tega, ko sta priznana etnologa Gyula Ortutay in Iván Balassa predlagala redno izdajo zbirke etnoloških razprav o narodnih manjšinah. Tako je prišlo leta 1975 - v okviru prve Mednarodne konference o raziskovanju etnologije narodnosti v Bekéscsabi - do predstavitve prvih “etnografskih” zvezkov v nemščini, slovaščini, romunščini, srbohrvaščini in slovenščini, ki jih je izdalo Madžarsko etnološko društvo. Serije od takrat naprej redno izhajajo, njihovo skupno število je več kot šestdeset. Številne domače in tuje ustanove jih imajo v evidenci in pričakujejo njihov izid. V začetku 90. let je bil kratek zastoj, toda leta 1993 se je urejanje zvezkov razmahnilo in celo razširilo z novimi člani, med njimi z zvezkom o Romih.

Tako je Narodnostni oddelek Madžarskega etnološkega društva prevzel skrb za izdajanje slovenskega zvezka, ki bi ga rad objavil vsako drugo leto, tudi kot serijo,” piše v predgovoru omenjenega zvezka. V uvodu urednice Marije Kozar dobimo kratek pregled zgodovine Slovencev na Madžarskem, tudi najvažnejše geografske podatke ter strnjeni pregled o tem, kje in kakšni etnološki prispevki so bili že objavljeni o Slovencih na Madžarskem.

“Porabske Slovence je po svetu “s trebuchom za kru-

hom” silila revščina, posledica nerodovitne zemlje, družin z veliko otrok, razkosane posesti zaradi običajnega dednega prava ter pomanjkanje industrijskih obratov...” piše v povzetku prispevka Sezonstvo Katarina Munda Hirnök.

Iz tega prispevka lahko bralec izve, kam so hodili porabski Slovenci na sezonsko delo (pd. na repo) pred in po drugi svetovni vojni, kaj so delali, kako so tam živeli, koliko so zaslužili.

Še manj raziskane in znane teme se loteva v drugem prispevku Tünde Dravec, ki piše o Slovencih v Tarany. Tudi sama avtorica je doma iz te vasi, raziskovanje skupnosti svojih prednikov si je zadala za diplomsko nalogo l. 1990 na Visoki pedagoški šoli v Sombotelu.

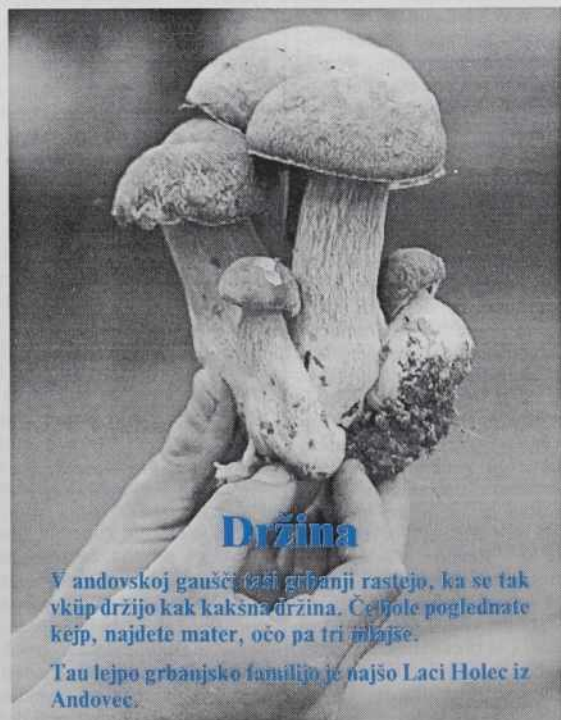
“V 17. in 18. stoletju se je iz Železne županije veliko slovenskih družin preselilo v županijo Somogy. Raziskovalci poznajo v treh okrajih 16 naselij, v katerih prebivajo tudi Slovenci. V treh so se naselili katoličani, v ostalih protestantje.

Šomodski Slovenci so torej prišli in županijo v dveh etapah. Prvič po turškem napadu l. 1600, drugič pa zaradi protestantske vere v 18. stoletju. Tam živéči Madžari so večino naseljenih Slovencev pomadžarili. Leta 1900 je bilo prebivalstvo vasi Agarév in Hárómfa že popolnoma madžarsko. V istem letu je bilo v vasi Kónyi še 10 odstotkov slovenskega prebivalstva. Po podatkih iz leta 1895 so v vaseh Tarany in Iharos takrat še živeli Slovenci. Večina prebivalcev Taranya je bila še slovenske narodnosti.”

Koliko slovenskega se je ohranilo v materialni kulturi in šegah ljudi, katerih predniki so se preselili iz Prekmurja v Županijo Somogy, na to vprašanje išče odgovor avtorica.

Vsi prispevki v prvem zvezku so objavljeni v slovenskem in madžarskem jeziku ter s povzetki v angleščini, tako so na razpolago širšemu krogu bralcev.

M. Sukič

V andovskoj gaušci vasi grbanji rastejo, ka se tak vküp držijo kak kaksna držina. Če hole poglednate kejp, najdete mater, očo pa tri mlajše.

Tau leppo grbanjsko familijo je najšo Laci Holec iz Andovec.

OD SLOVENIJE...

Milan Kučan v Španiji

Predsednik republike Milan Kučan se je mudil na tri-dnevnem obisku v Španiji. Srečal se je s španskim kraljem Juanom Carlosom, pogovarjal pa se je tudi s predsednikom španske vlade Josejem Mario Aznarjem. Osrednji temi pogovorov sta bili EU in prizadevanja Slovenije za vključitev vanjo ter položaj na Balkanu, medtem ko so bili dvostranski odnosi ocenjeni kot dobri in brez težav. Slovenski predsednik je obiskal tudi Baskijo, kjer je bil gost baskovsko-slovenske poslovne konference; na njej naj bi sodelovali predstavniki 11 slovenskih podjetij.

Smrtna žrtev na dirki

Na avtomobilistični dirki "Ferrari 98" v Ilirski Bistrici je prišlo do nesreče, v kateri je ena oseba umrla, 21 ljudi pa je bilo poškodovanih. V nesreči, ki se je zgodila tik pred ciljem druge dirke, je voznik Martin Črtalič v vozilu peugeot izgubil nadzor nad vozilom, ki ga je sto metrov pred ciljno črto odbilo prek zaščitne ograje in zaletel se je v gledalce. 44-letni voznik je povedal, da je v zadnjem ovinku pred seboj zagledal avtomobil, ki je štartal pred njim, in ocenil, da mu bo prišel preblizu, zato je začel zavirati, pri tem pa izgubil nadzor nad vozilom. Poškodovane gledalce so v ljubljanski Klinični center prepeljali z reševalnimi vozili, najhuje ranjene pa s helikopterjem Letalske policijske enote.

Imigrantov vse več

Imigracijski pritiski na Slovenijo se stopnjujejo, kar se med drugim bistveno odraža v prehodnem domu za tujce, kjer so v prvih šestih mesecih letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani zabeležili nekaj manj kot 89-odstotni porast nastanitev tujcev - saj je bilo v omenjenem obdobju v obeh prehodnih domovih nastanjenih 3117 tujcev iz 52 držav, medtem ko je v lanskem prvem polletju število nastanjenih tujcev znašalo 1650. Sicer pa je zaznati vsesplošni porast in to pri vseh kategorijah tujcev, kjer prednjačijo imigranti iz Romunije, Zvezne republike Jugoslavije in iz afro-azijskih držav.

Jajjaa?!?

Vej pa don nej?!?

Vivat Viagra! Elcio Berti, župan enoga maloga brazilskega varaša je skor tak kak ništarni vogrski MDF (Madžarski demografski frustriranci) politikuške: strašno ga skrbi, ka vsigder bole sfaldjava brazilske narode. Lani je npr. prepovodo, ka bi pari kotone ali tablejte nūcali. Birovija ga je v red vzela. Zdaj je prištōlo za 35 gezaro dolarov vredne Viagra vrastve za slabejše starejše moške z močnim poželenjom pa slabo potenco. Politični

ARISTOTEL BŪU TROTEL?

protivniki ma pā pretijo s sodiščom. Berti pa pravi, ka če nede smo državne penaze za tau nūcati, te prej un sam vōplača. - *Splača se, nej? Sploj pa, če je njeni tau delo tō pot-rejbnō, gips pa je v Braziliji tō dragi.*

Mūje poštuje. „Tau je prvi falat mesa, šteroga sam zo (pojo) v preminaučaj lej-taj!“ je pravo tv-voditeu Jonathan Hill v Velki Britaniji, gda je prauti njegovim lampam letejla ena mūja, štero je nevedoč požro, zmejs, ka je goršto, ka vse se godi po svejti. - *Vrag prej v sili tō mūjē gej, nej samo vegetarijanc.*

Smetlavi lidgé. Lidgé so prej nej smetke, štere je trbej vkūper zamesti, če nekak pride k nam na obisk, je pravo Sandy Berger, glavni tanačoša v merikanarski Bejli izi, gda je zvōdo, ka so Kinejzarge v

vauzo zaprli kritično lūst-vo, gda je k njim prišo Clinton. - *G. Berger je samo tau pozabo, ka etog-nauk, gda je pri njin doma v Meriki Clinton ušo na ar-lingtonski cintor, gde majo svoje junake pokopane, so prausne Merikanare tō tak vkraj zameli od cintora, kak kakše smetke. Za pau vōre, gda je predsednik Clinton odišo, so pūstili merikanske državljane pauleg, ka so leko fotografērali tiste stopaje v pejski, štere je naredo prvi človek prve demokracije na svejti.*

Velka Britanija. Tak pravi, ka so Englandarge prej fejst konzervativni, po naše povōdano: zaostanjeni. Gda so nemškoga pesnika Heinricha Heine-na pitali, gde bi rad būu, gda de konec sveta, je tak pravo, ka na Englandskom. Tau pa prej zato, ka se tam vse stau lejt sledik

zgodī kak indrik. - *Britanija je rejsan velka, če pri nji eške smrt tō stau lejt sledik pride kak indrik.*

Aristotel je būu trotel. Engliški biologuš Richard Dawkin trdi, ka bi malo baukši danešnji srednješolec že dosta vse leko včūu Aristotela, najvekšoga grškoga filozofa. Leko bi ga npr. navčo, ka je Zemla nej center sveta, pa ka v glavej nemamo zato mozgé, ka bi z njimi svojo krv hladili. Te čednjak pravi, ka je znanost v zadnji par stau lejtaj telko vse zvejdla, ka danešnji navaden človek dosta več vej o tom, kak svejt funkcionēra, kak najvekši grški filozofuške. - *Baug dragi, Dawkins vej, ka do o njegvi znanosti gučali analfabeti za par stau lejt?*

Fr. M.

Pismo iz Sobote

Kak je bilou na dopusti

Ja, prišli smo domou. Prišo sam ges, prišla je žena, moji mlajši in moja tašča Regina, trno čedna ženska. Zdaj, gda sam palik doma, moram spuniti obečanje, ka vam vōovadim, kak je vse vkūper na našom dopusti vkūper z mojo taščo Regino, trno čedno žensko.

Najprej naj vam povem, ka sam nūco dobre tri dni, ka sam se spočinou od dvej tednov dopusta. Rejsan, tam gé bi se mogo spočinouti in si naberati mouč za delo in slūžbo, sam se tak zmantrau bole, kak če bi delo nouč pa den edno cejlo leto. Mantranija se je začela že prvo minuto, gda smo se vseli v auto in se odpelali prouti toplomi morji.

- Stavi auto! je nagnouk skričala, vej pa vejte sto. Brž smo mogli obrnouti nazaj domou. Moja, vej pa vejte sto, je pozabila za slovou poboužati našo mačko Georgino. Gda smo si že brodili, ka je vse v najboukšom redi, smo za edno vōro zvedli, ka bi bilou lipou, če bi kaj pogeli. Ka škejš, Regini sam naredo eden velki sendvič. Gda ga je pogejala, te se je spomnila, ka bi zdaj una tej sendvič z nekim dola oplatnila. Vrejdī, sam pravo, ziščimo nekšo krčmo, ka je oprejta cejlo nouč.

- Škem svojo medicinsko vodou!
Njena ekstra voda pa je bila v njenoi turbi, zavolo stere smo mogli rasklasti cejli auto, ka je bila čistak spodi. Te si je tisto vodou eno dvakrat gutnola in smo se pelali dale. Vō smo zračunali, ka bi mogli priti ta do našoga morja za pet ali šest vōr. Vozili smo se genau dvanajset vōr. Najduže smo stali na tistom mestu, gé smo se prvo pout pelali čistak kre morja.

- Morje! je skričala, vej pa vejte sto in mogli smo stanoti. Stoupila je iz autona in edno pou vōre namakala noge v solenoj vodej. Ge pa sam samo čako, gda de ga začala kūšūvati.

Vsega je idnouk konec in smo se mi tō pripelali ta pred tisto kučo, gé so nas že trno nervouzno čakali. Tak sam biu zmantrani, ka sam samo čako, ka se ta ftegnem. Pa je nika nej bilou od vsega toga. Najprle smo mogli tak narediti, ka mo se počūtili, kak če bi bili doma. Dapa televizije, na mojo velko srečo, nej bilou. Sledi se je pokazalo, ka na mojo velko nesrečo. Ze palik Esmeralda! Eden den prej kak smo odišli na dopust, je moja, vejpa vejte sto, zvejdla, ka do cejli stou Esmerald ške gnouk kazali. Ge naj zdaj dobim televizijo? Ojdo sam po toj

maloj vesnici kre morja in spitavo, če stoj ma kakšo staro televizijo, ka bi nam jo posoudo. Vsi so meli kakšo staro televizijo, dapa, vsikša držina samo edno. Kumaj po dvej dnevaj sam njoj dopovedo, ka ne morem dobiti nikše televizije. Za tej čas so se vsi moji veselo koupali in pacali na sunci, z mene pa je teklo, kak če bi me dež prau.

Ali moji muk ške nej bilou konec. Že sam škeu cejli vrouči končno skočiti v vodou.

- Tū se mi ne vidi najbole! je prajla in vseli smo se v auto in začali iskati plac, ge bi se njoj, vej vejte komi, bole vidlo. Na ednom mestu je bilou preveč lidi, na drugom premalo plavo morje, na trečom je senca nej segala do pejska, na štirtom... že treči den je mino, ges pa sam ške nej sprobō vode.

Naslejdjne tri dni je bilou bole lagvo vrejme in smo se držali bole nut. Dapa, nejsam nika počijvo. Kūjala sva miva z ženo, nej en obed, za trij obede vkūper, ka so bili vsi siti in srečni, če sebe kuj ne prštem. Po vsakom deži posije sunce, pravijo. Rejsan je tak in tak je bilo pri nas tō. Demo se koupat, smo si prajli na sedmi den in rejsan smo prišli ta na plažo.

- Auuuu! je skričala. V podplat se njoj je zapičo velki stekleni falat spotrejte posance. Nej vam trbej posebi gučati, ka sam se tej den že pa nej koupō. Pri doktorji je bilou puno lūdi in vse je tak vōvidlo, ka vsikši moški ma s sebov kakšo taščo Regino, trno čedno žensko. Gda sam jo večer pripelo do naše kučice, sam biu gvūšen, ka de te zdaj mer in mo leko začo počivati. Bar tri dni de pri mejri in ge mo pri mejri in vse de v najlepšom rejdi. Dapa... Ka mo vam gučo. Če mo vam ške dale pripovejdo, te te mislili, ka vse lažam. Cejli štirinajset dni sam nej meu ranč minute časa, ka bi skočo v vodou. Nega vekše nevole, kak je betežna tašča, trno čedna ženska.

Vejte, ka se je zgodilo na konci. Gda smo se že pelali domou, sam nagnouk skričo:

- Štoooooo!

Odišo sam vō iz autona in edno pou vōre namako noge v morji. Tak mi je bilou lipou. Najraj bi ga kūšno.

MIKI

"Gda sam jaz mali bio..."

... DO
MADŽARSKE

Viktor Orbán v Bruslju

24. julija je premier Viktor Orbán obiskal Bruselj, kjer se je sestel z generalnim sekretarjem Nata Javierjem Solano. Tema junega pogovora je bila vključitev Madžarske v Nato. Z Jacquesom Santerjem se je pogovarjal o procesu vključitve naše države v Evropsko unijo.

Podražitev energije

Nova vlada se je odločila, da bo s 1. avgustom podražila energijo. Tako se bo električna podražila za 8 odstotkov, plačilo kurjave pa za več kot 2 odstotka. Cena plina se ne bo spremenila. Obenem je vlada izjavila, da v doglednem času ne bo več podražitev energije.

Že 21 smrtnih žrtev

Letošnja gobarska sezona je zahtevala že 21 žrtev. V tem poletju je - tudi zaradi primernega vremena - ogromno gob v gozdovih in tudi ogromno amaterskih gobarjev. Kljub temu da strokovne službe opozarjajo ljudi, naj dajo najdene gobe pregledati strokovnjaku, je veliko zastрупitev. Zanimivo je tudi to, da je največ zastрупitev in tudi smrtnih primerov v vzhodnem delu države.

Proti drogam

V Železni županiji je Monošter najbolj okuženo območje, kar se tiče razširjenosti mamil, predvsem indijske konoplje. Lani je bilo vpleteno v pridelavo ali preprodajo 31 oseb v tem malem mestecu. Geografske danosti, veliko neobdelanih in neočiščenih kmetijskih površin nudi veliko možnosti tistim, ki želijo posaditi to prepovedano rastlino. Monoštrska občina je v sodelovanju s policijo organizirala akcijo za očiščenje poraščenih površin v okolici mesta. Od jeseni se bo v monoštrskih osnovnih in srednjih šolah nadaljeval t.i. program D.A.D.A., v okviru le-tega se ukvarjajo strokovnjaki z mladimi ter opozarjajo na nevarnosti in posledice uživanja mamil.

I. Barber

smo prvo nauč pod zrakom, vanej mogli spat. Gda smo stanili, mi je odeva vse vlažna, mokra bila od rose. Štiri lejta smo bili od doma, dve na

Alföldi, dve na Vépi. Tam sam začnila v osnovno šaulo ojt, tam sam končala 3 razrede. Tau bi pa dugo bilau tomačiti, kak nam je taum šlau. Dobro bi bilau te bridki spomin zbrisati, de je pa nej mogoče."

Tvoja rojstna hiša ešče stoji, vüva sta si pa nauvo zozidala, mata vse, pa tak vidim, vesela sta med svojimi mlajši pa vnuki.

"Gda smo prišli nazaj, je v našom rami šaula bila. V edno sobo smo se not skvartejrali. Kakoli je bilau, doma smo bili. Človek čüde napravi za dom, za svoje. Ge sam tü gor zrasla, sam se oženila z Bružini Ernónom pa sva si že 1972. leta nauvo ižo napravla. Mava 3 detete pa 6 vnukov. Strašno sam ponosna na svojo deco, na svoje sine. Rada sam 6 vnukom. Gda so pa stariše pomrli, smo stari ram odali Peštarom. Gnes so tü tuj, sploj so radi, ka so ga dobili, radi se tuj zdržavajo."

Gda sam točkar prišla v Otkauvce, sam se od čüde kam nej djala, kak lejpe nauve rame mate tuj pri pauti. Čidne so te hiše? Leko vüpamo, ka de vse več lüdi tuj zidalo?

"Te hiše so naše, otkovske, naši mladi so je zozidali. Tak gledamo, ka je stanilo tau, ka bi se lüstvo samo tak v Varaš znosilo. Tak

vidimo, ka tistim, ka so odišli, je že tü žau. Škoda, ka ji je tak dosta odišlo."

V vsakšoj vesi živejo takši lüdje, šteri se ne brigajo samo sami s sebov, šteri aldüjejo na tau tü, da bi v vesi tü kaj naprej prišla, da bi v vesi tü nika bilau. Tak vej, ka si ti tü edna takša ženska, štera se vzemaš za takšo delo. Ka vse delaš, da bi pomogla vesi?

"Že štrto leto sam člen naše samouprave. Tü sam mejla priliko spoznati kelkofele problemov ma edna ves, s kelkofele delom se moremo spravlati. Vsakšomi nagoditi tü ne moreš. Pa itak. Tak čütim, da je dobro kaj napraviti. Dobro je videti, ka se kaj godi v vesi, ka smo mi sami napravli, vküp sprajli. Sploj smo radi, da smo leko prišli do toga, ka mammo svoj grb pa prapor, šteriva smo posvečali. Od toga dneva mau škemo vsakšo leto meti eden vaški den. Nej smo bogata ves, depa zatok tü pa tam itak smo mogoči malo naprej staupiti. Namenjano mammo tabor obnoviti, povekšati. Poti škemo popravlati. Pa kakoli je dece vse menja, neškemo šaulo zgübiti. Radi smo pa, ka je vrtec na gnes tak puni z decov, kak vendar ešče nigdar nej.

Mamo uspehe pri sociali tü, se pobrigamo za starišo lüstvo tü. Ge sam pa tak, ka sploj rada mam staro lüstvo. Če sam mogoča, tuj najbole rada pomagam pa kaj napravim. Zvün toga že nistarna lejta v cirkvi spejvam s cerkvenim zborom. Tomi sam sploj rada, najdem v tejm lepoto, pa tak mislim, je potrebno v ednoj vesi kaj takšo. Tau je vse za naše lüdi."

Prajla si, ka malo šaularov mate. Kak pa deca? Leko se vüpamo, ka de števanovska deca znala slovenski jezik, ka ga ne pozabi?

"Naša generacija ešče guči slovenski, sploj pa s starejšimi. Mladina je tak, ka bola samo vogrski guči, depa razmejo slovenski. Moji mali vnuki tü razmejo, kakoli mi vogrski odgovarjajo. Dosta znamenüjejo naše novine, televizija, no pa zdaj v Števanovci je ravnatelj v šauli znauvič Slovenec. Tak mislim, za deco, za slovenski jezik je tau tü nej slabo.

Gde smo sploj slabi, tau je kulturno življenje. Nega, sto bi vodo, sto bi kaj navčo mlade. Depa če bi se stoj vzeo za vodjo, ge sama bi tü vcuj bila gdekoli. Števanovci smo gnauksvejta dosta vse meli pri kulturi. Na gnes je pa vse slabije. Vüpajmo se, da mo mogoči gnauk tadala staupiti."

Tak znam, da sta vüva že več lejt v penziji pa sta člena društva porabski upokojencev. Kak se vüva tam mata?

"Že štiri lejta sva v penziji. Ernó je bijo avtobusni šoför, ge sam pa delala v fabriki. Moja dva sina sta tü avtobusna šoföra gratala, za koga volo sva sploj ponosna na njija. V upokojenskom društvi se pa dobro mava. Na vsakšo srečanje deva. Meni je tau tak lepau, da se tam leko srečam s tistimi lidami, s šterimi sam vküp delala, se srečam z lüdami iz so-sedne vesi pa se leko vsi vküp veselimo. Baugi vala zadobili smo tau tü, ka smo zdaj malo leko na meri, da si leko počinemo pa ešče tü pa tam kaj pomoremo."

Ka bi ti zdaj želejla sebi, vesi?

"Sebi, svojoj držini samo tau želem, da bi tadala bili tak zdravi pa eden do drugoga dobri. Če je mojo otroško življenje žalostno bilau, takšo naj moji nigdar ne zadobijo. Pa tau želem vesi, naši lüdam tü."

Predstavljamo vam: zaslužni profesor doktor Vanek Šiftar

NENEHNO SEM BIL SREDI ŽIVLJENJA IN TO JE TUDI V MOJIH PESMIH

Prva pesniška zbirka na pragu osemdesetih, mora biti vznemirljiv dogodek, če njen avtor to hoče ali ne. Vse do trenutka, ko sem vzel v roke in na hitrico prelistal zbirko *Pobiram orumenele liste*

Pogovori so običajno kratki, ker se meni pogosto mudi, zato toliko bolj intenzivni, nasičeni s številnimi informacijami, ki si jih izmenjujeva, zadevajo pa zlasti narodnostno

teksta na zavihku (avtor France Forstnerič, pesnik in publicist iz Maribora): "Pesniška zbirka, ki je zdaj pred bralci, je večkratno presenečenje. Kaže na danes znova razveseljiv pojav duhovne celovitosti razumnika, ki ne beži le v svojo stroko, odmaknjeno od pesniške senzibilnosti, ampak čuti sebe in človeka v njegovi raznoliki sli po (samo)spoznanju in izpovedovanju sveta in lastne eksistence v njem."

Avtor o začetkih: "Začetek je bil v zgodnji mladosti, v dijaških letih. Vrh je bil na gimnaziji na Ptujju, kjer sem nekaj časa vodil Kulturno-

"Leta 1936 smo se sestali v mali dvorani bivšega sokolskega doma v Murski Soboti. Bilo je tedaj, ko je na soboški gimnaziji doraščala sokolska generacija, ki je želela objavljati svoja dela, česar pa v revijalnem tisku ni bilo mogoče. Takrat smo se dogovorili za izdajanje Mladega Prekmurca, vendar se je kmalu pokazalo, da je v Murski Soboti premalo sodelavcev, kmalu se je upravičeno vmešal Klub prekmurskih akademikov, in tako je dobila revija samostojnost s podporo kulturnih delavcev in še posebej Miška Kranjca."

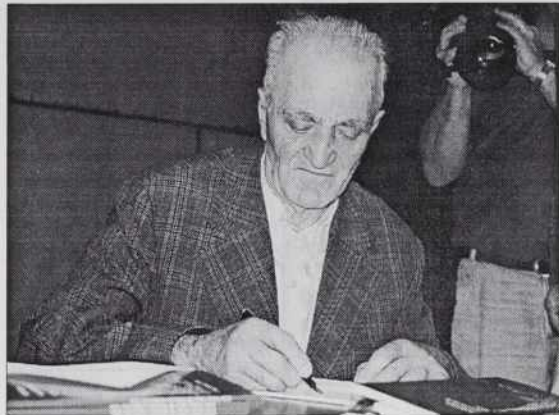
V Mladem Prekmurcu je bila leta 1936 objavljena tudi uvodna pesem Pravijo, v zbirki *Pobiram orumenele liste*. Pesnik o nastajanju, vsebini zbirke...

ko France Forstnerič - "za dragocen kulturnoumetniški dnevnik, ki ga je Vanek Šiftar v verzih pisal vse od 1936, do zadnjih let, kjer sklepne pesmi nosijo že letnico 1995. Zbirka je avtorjev "dialog z življenjem" od piščevega mladeništvu do najzrejših izkušenj."

"Orumeneli listi" so, skratka, dvojna zgodba človeka in pesniškega subjekta, so njegova dvojna drama, pa tudi dvojna zmaga. Ali drugače: so ljubeči in tudi ostri žarki na cesti, na kateri "vsem se mudi", zapiše akademik Franc Zadravec.

Tudi akademik doktor Jože Pogačnik ugotavlja, da "so pesmi pravzaprav majhno odkritje," in pristavlja, da "vpogled v ponujeno zbirko razkriva, da je Ivan Vanek Šiftar knjižni sopotnik tiste struje v slovenski književnosti, ki jo imenujemo socialni, humani ali novi realizem. Njegovi inspirativni izviri so v družbenih razsežnostih in položaju delavca ter kmeta, v razsežnostih, ki so se našle v krizi in so ogrožale posameznikovo individualno ek-

Ekademik Jože Pogačnik še zapiše: "Ivan Vanek Šiftar je svojo bogato razvejano delo s to knjigo zaokrožil in dopolnil. Njegova prva in zadnja lju-bezen očitno velja pesništvu, ki je najgloblji izraz človekove resnične notranje podobe. S to podobo je avtor lahko zadovoljen."

ram orumenele liste (avtor je seveda Ivan Vanek Šiftar), sem bil prepričan, da zaslužnega profesorja mariborske univerze, zdaj nadvse aktivnega in dejavnega upokojenca, še kar dobro poznam. Kajti najina družjenja segajo v šestdeseta leta, v moje prve novinarske korake v Pomurju, ko sem doktorja Vaneka Šiftarja spoznaval in spoznal predvsem kot človeka in prijatelja.

Najina srečanja so včasih pogostejša, včasih mi čas kar spolzi izpod nog in se po dveh, treh tednih spomnim, da živi na Petanjcih mož, ki me bo dobrodušno okregal, ker se nisem oglašil niti po telefonu, kaj šele, da bi poklepetal z njim in Zito. Ob takih in podobnih priložnostih imam v rokavu zmeraj izgovor na novinarske obveznosti, češ toliko vsega se je nakopičilo, da res nisem imel nič časa niti za telefonski klic.

življenje. Kajti doktor Vanek Šiftar je tenkočuten poznavalec manjšin, bodisi porabskih Slovencev na Madžarskem, Slovencev v avstrijski zvezni deželi Štajerski, pa tudi prekmurskih Madžarov in gradiščanskih Hrvatov v Avstriji, da ne govorim o njegovem pionirskem znanstvenem delu med Romi v Sloveniji, zlasti v Prekmurju.

In kar na lepem informacija: mariborska pravna fakulteta bo v Radencih predstavila pesniško zbirko Ivana Vaneka Šiftarja. Ob tem se spomnim nekoliko skrivnostnega povabila na Petanjce, vendar zaradi obveznosti do tja nisem utegnil. Kot že tolikokrat prej (in po tistem) je Vanek dobrodušno sprejel moje opravičilo.

In slednjič knjiga *Pobiram orumenele liste* s petdesetimi pesmimi (če sem dobro preštel). Naj si za začetek "sposodim" del

Zamudil sem

Zgodaj sem vstal, zlata ni bilo več.
Hitel sem
in zamudil -
prav je tako,
kaj bi z darili,
ki boljijo?

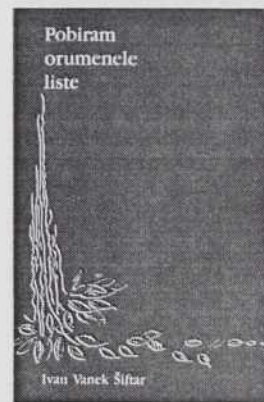
Z drevesi sem veter lovil
in v vejah zašepetala je smrt:
čudno - strašno,
z vseh strani sveta!

Pesem dreves
lomijo otopeli koraki,
otopeli koraki,
po svetu, na črnih cestah!

(13. november 1982,
najdeno, 1996)

umetniško društvo Setev. V osmem razredu smo izdali almanah *Mlada setev*, kjer so svoja dela objavili avtorji različnih starosti in usmeritev."

- Bili ste soustanovitelj in sourednik *Mladega Prekmurca*, ki je bil zbirališče mladih prekmurskih intelektualcev.

"To je izbor preostanka, kar sem nekoč napisal. To je rezultat nekega doživetja. Kar sem napisal, je bilo odsev in odziv na dogajanje sredi življenja, v katerem sem nenehno hotel biti in bil. Je izpoved mojega pogleda, doživljanja in usmeritve v dolgih desetletjih. V zbirki so kronološko objavljene pesmi, kolikor sem jih našel zapisanih na liste."

"Pesmi smemo imeti" - ta-

Gornji Senik, od 13. do 17. julija

Spoznavalni so se z dediščino svojih prednikov

Na Gornjem Seniku v števanovsko šolo. Učenci so se spoznivali predvsem z materialno kulturo svojih prednikov.

"Gasilska" slika udeležencev, organizatorjev in nekaterih domačinov

porabske osnovnošolce in njihove partnerske šole v Sloveniji. Tabor je or-

Nekoč so si ljudje na vasi marsikaj naredili sami, predvsem stvari, ki so jih

Domačini so pokazali fantom, kako se splete košara.

ganiziral Sklad tromejnik, katerega ustanovitelj je Slovenska samouprava na G. Seniku. Zveza Slovencev na Madžarskem in lastniki gostišča Tromejnik. Pri sami izvedbi programa so pomagali slovenski učitelji osnovnih šol. Tabora so se udeležili učenci vseh treh osnovnih šol v Porabju ter učenci šalovske šole, ki je navzela partnerske stike s

uporabljali pri kmečkih opravilih ali v gospodinjstvu. Recimo pletli so košare, cekarje, predpražnike, copate. Dandanes je na žalost tudi po porabskih vaseh vse manj takih "mojstrov", ki še vse to znajo in obvladajo. S pomočjo nekaterih domačinov so se učenci lahko spoznivali z rokodelsko tradicijo Porabja, lahko so pa tudi sami kaj

naredili, recimo cvetlice iz papirja. Bilo je tudi nekaj izletov. Tako je en del udeležencev (predvsem fantje) obiskalo Prekmurje, točneje Turnišče, deklice so si pa ogledale Körmend.

Pri izvedbi tabora sta finančno pomagala Sklad za narodne in etnične manjšine na Madžarskem ter Komisija za manjšine pri skupščini Železne županije.

-MS-

Žuža Šulič iz Slovenske vasi pravi, da je bila zaposlena tudi kot "prevajalka"

Žoltu Zankoču iz Števanovec je bilo najbolj všeč, da so lahko igrali nogomet

Bila sem na Vačah

Bila sem na Vačah v ekološkem taboru. Tabor je trajal od 28. junija do 5. julija.

28. junija ob pol devetih smo se napotili. Vozili smo se 3 ure. V taboru je bilo 64 otrok. Bili so otroci iz Slovenije, Madžarske in Bosne. Iz Madžarske nas je bilo 13, 9 fantov in 4 deklice. Spali smo v šotorih. Bilo je 8 šotorov in v vsakem šotoru je bilo 8 otrok. Vsak dan ob pol sedmih smo morali vstati. Prišel je voditelj, igral je na kitaro in pel, tako nas je zbudil. Ob sedmih smo zajtrkovali. Potem smo imeli odmor. Ves dopoldan smo imeli aktivnosti, do dvanajste ure, na primer: geologija, učna pot, vremenska opazovalnica itd. Mnogo smo se tudi sprehajali. Imeli smo tekmovanje v premagovanju ovir. V sredo smo dobili en zemljevid in kompas ter smo morali iti po pravi poti. 8 moštev je bilo, ampak 6 jih je zgrešilo pot. Tudi mi smo zašli. Nismo znali, kje smo. Samo smo šli, pa šli, ampak nismo vedeli, kam. Našega voditelja je skrbelo, kje smo tako dolgo. Prišel je z avtom za nami in nam je pokazal pravo pot.

Vsak dan ob sedmih smo imeli večerjo v šoli. Potem smo šli k šotoru. Pred šotrom smo imeli velik ogenj. Sedeli smo okrog ognja in smo peli lepe slovenske pesmi. Žal, da se nismo kopali, ampak tudi tako je bilo zelo dobro. Spoznali smo mnogo rastlin, lahko sem vadila slovenski jezik, mnogo sem se sprehajala in videla sem zelo lepo pokrajino.

Tudi prihodnje leto bom šla, če bom imela možnost. Hvala organizatorjem, da so nam omogočili ta tabor!

Melinda Čato
OŠ Gornji Senik

Upajmo, da bomo po naših vaseh srečevali vse več takih napisov, kot je ta v Andovcih.

Žetvo je prvin eno najzmetnejšo delo bilau. Zdaj več nej. Zato, ka se kombajn petšestkrat obrne pa je že dolapožeu cejlo njivo. Tisti, steri so še po starom žetvo delali, vejo, kelko dela pa trōjda se prišpara s tejm mašinom. Gnesden eden kombajn eden kedēn po cejo vesi zgutauvi tak je malo sil-

ja. Zdaj, gda že žetvo z mašinom leko tanapravi, sploj je malo tisti, steri še z rokauv kosijo.

Gda se z autonom pelam prejk po Števanovci, tak je vrauča, ka so eštje Ciganji vse dolazgoreli od sonca. Istino, tej je malo. Zato, ka Ciganj telko pameti tō ma, ka gda je vrauča ali sploj mrzlo, on vō z rama nede. Dapa tau je samo šala! Kak se pelam v tauj vročini, vidim, ka vrkar na Petarnom brgej se nika giba, kak če bi mrvlé odle po njivi. Gda skrajaj pridem, te vidim, ka Petarni žetvo delajo. Gazda, Petarni Djauži so naprej, oni so koscec. Za njimi dejo žena, stera povrasa redijo, Mijalin Margit pa snopke bare. Pištak pa kak eden prejdjen pri sodakaj, snauplja postavle, pa veže. Tak dela banda, ka se vse praši za njimi.

- Nej je vrauce? je pitam.

"Kaj nej, dugo že tak nemo delali. Gda je sploj vrauce, te demo domau pa malo počivamo."

- Kak je tau, ka vi še z rokauv delate žetvo?

"Vidiš, kak velki je brejg, tū bi s kombajnom nej mogli žeti,

ŽETVA

zato ka sploj visi," pravijo Djauži. "Pa ka zdaj mamō žeti, tau nej dosta še z rokauv tū nej. Prvin, gnauk svejta je rejsan žetva bila. Staupetdeset križov smo meli. Dva dni je mašin mlato pri nas. Teško delo je bilau. Najprvim smo želi, te smo snauplje v križ sklali. Po tistim smo pa domau vozili pa smo v stauk sklali. Gda je pa prišla mlatejdav, te pā dosta lūstva trbelo. Zdaj mladina ranč ne vej, ka kelko se trbej mantrati, dočas se krū speče."

- Prajli ste, ka ste snauplje v križ klali. Kelko snopov trbelo k ednoma križa pa kak so je zvali?

"V eden križ je dvadvajsti snopov šlau notra. Najspaudnji je "školnik" te dvajsti "dvornikov" pride, najviše je pa "pop".

Te cajt je žena domau ūšla po palinko pa po vino.

"Pijo's malo palinke?" me pitajo Mariška.

"Nej, ka auto vozim." "Papa, tebe ranč nemo pito, ka tak vej, da boš pijo palinko."

"Tau vejš, pa eštje vejno mo tū pijo. Brezi tauga delati ne more. Kelko je temperatūra?" me pitajo.

"Kaulak osemdvajsti fokov," pravim.

"Te moramo domau titi, v tau vročini še vrag nede delo."

"Nejga telko, samo kaulak tridvajsti. Še malo vōdrzte," jim pravi Mijalin Margit.

Dvakrat, trikrat vrejžejo s kosauv pa stanejo. "Na, tū maš kosau, mama, pa malo kosi, naj lūstvo vidi, ka si še nika vrejdna," se šalijo.

"Tē papa se z menov furt nauri redi!" pravi žena.

Dja pa sedem v auto, zato, kak šagau majo prajti, če pri deli pomagati ne moreš, te bola idi domau pa več pomagaš, kak če bi je goradržo.

K. Holec

Porabje d.o.o. išče poklicne natarke, kuharje in hotelske receptorje za Slovenski kulturni center. **Pogoj:** znanje slovenskega jezika (knjižnega jezika ali domačega narečja)

Prijava: na Zvezi Slovencev v Monoštru (Deák F. u. 17, tel: 380-208) do 10. avgusta.

NIKA ZA SMEJ

Cvek

Naša mala Ilonka etognauk domau pride iz šaule pa pravi, ka je eden velki cvek dobila. Mati pa: "Že si pa nika nej vejdlā odgovoriti, ka so te pitali?"

Mala Ilonka: "Kaj pa nej znala. Ge sam sama bila, štera sam znala odgovor na lerancino pitanje."

"Pa ka so te pitali?"

Ilonka pa: "Tau so pitali, sto je v lerancino taško not naleko ednoga velkoga pavka."

Lagvi doktor

Edna kompanija se je etognauk vkūp nabrala, ka do se prej malo veselili, pili pa geli. Pa kak je etakšoga reda šega, si dosta kaj pripovejdajo. Tej nistarni so naprej prinesli, ka prej kak slabo je po naši špitalaj, kak doktorge lagvo vračijo, kak se ne skrbijo za betežnike. Naš doktor je pa zdaj etak vcuj vđaro: "Leko gučite, ka škete. Ge samo vam telko povejm, name se pa ja nigdar nišče ne tauži."

Zdaj pa naša Žuzika etak pravi doktor: "Tau pa gnauk gvūšno, ka se nišče ne tauži na vas. Koga ste do tejga mau vi vračili, je že vsakši na cintori."

Biciklin not v komanci

V našoj vesi pa ja fajn policajja mamō. Etognauk je naš žūpan mimo njivaj ūšo, gde je komanca posejena, stera je že velka pa lejpa. Pa te ka vidi? Naš policaj po tauj komanci svoj biciklin tiska. Včas ga pita - prva liki bi ešče več kvara napravo - ka zakoj pa po tauj lejpoj komanci z biciklinom lejče.

Policaj pa: "Jaj, samo njaj, moj padaš. Včara mi je biciklin doj pūsto."

"Pa te?" pita žūpan. "Pa te, pa te. Vej sam ga pa es v komanco pripelo, vej se pa včara sausada krava tū od komanca gor popinila."

Pod poplanom

Naš policaj je etognauk domau ūšo, pa gda se je približavo k rama, vidi, ka žena ga vanej čaka. On pa že od daleča krči: "Ženska, tak nagnauk idi v sobo, potegni se pod poplan, včas pridem."

Žena je rada, leti kak naura, vej je pa takšo že trnok dugo nej proso od nje njeni dragi mauž. Naš policaj tū domau pride, se vđari v postelo pa na njija potegna odejo. Zdaj etak pravi svojoj dragoj ženi: "Vidiš, moja draga Mariška, kak mi lepau svejti moja nauva kvarcvōra?"

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.